

Nr 8.

Av greve Wachtmeister, om anslag till förekommande och hämmande av tuberkulossjukdomar hos nötkreatur m. m.

Under punkt 58 i statsverkspropositionens nionde huvudtitel hemställes om ett extra förslagsanslag av 150.000 kronor för budgetåret 1923—1924 till förekommande och hämmande av tuberkulossjukdomar hos nötkreatur — ett anslag, som med några tiotusental kronor understiger det belopp, som lantbruksstyrelsen beräknat skola åtgå, därest de gamla villkoren för ladugårdsägares erhållande av statsbidrag skulle bibehållas.

Såsom av chefens för kungl. jordbruksdepartementet yttrande till statsrådsprotokollet framgår, anmodade departementschefen i skrivelse av den 6 sistlidne november lantbruksstyrelsen att inkomma med förslag till de ändringar i gällande bestämmelser för användning av statens anslag till förekommande och hämmande av tuberkulossjukdomar hos nötkreaturen, som från den 1 januari 1923 till minskning av utgifter från anslaget lämpligen kunde vidtagas. Lantbruksstyrelsen har i anledning härav i skrivelse av den 13 november 1922 framlagt ett förslag, som innebär en begränsning av rätten att erhålla av staten bekostad kontrollundersökning för utrönande av, huruvida djurbesättning, som befunnits reaktionsfri, fortfarande har denna egenskap. Medan sålunda nu en djurägare kan årligen komma i åtnjutande av dylik kostnadsfri undersökning, skulle enligt förslaget djurägare, vars besättning vid två på varandra följande av staten bekostade kontrollundersökningar befunnits reaktionsfria, själv få svara för följande kontrollundersökningar. Jämväl rätten att på bekostnad av statsmedel erhålla s. k. partiell undersökning skulle något begränsas.

Lantbruksstyrelsen framhåller dock samtidigt, att ändringarna utom allt tvivel komme att verka ej blott hämmande på lantmännens anslutning till det statliga tuberkulosebekämpandet, utan även tillintetgörande på en

hel del tuberkulosarbete, som staten och enskilda med icke ringa kostnader, särskilt för de senare, bringat till lyckligt resultat. Lantbruksstyrelsen har därför funnit sig kunna förorda ändringarna endast under förutsättning, att statens ekonomi nödvändigtvis tvingade härtill. I överensstämmelse med lantbruksstyrelsens mycket nödtvungna förslag har Kungl. Maj:t den 8 december 1922 utfärdat kungörelse såväl angående ändrad lydelse av förut utfärdad kungörelse angående villkoren för erhållande på statens bekostnad av undersökning med tuberkulin av nötkreatur som angående ändrad lydelse av förut utfärdad kungörelse angående ersättning till veterinär, som på rekvisition av ladugårdsägare verkställer undersökning med tuberkulin av ladugårdsbesättning. Om också det statsfinansiella nödläget talar för den besparing, som genom dessa ändringar skulle vinnas, så synes mig dock detta avbrott i kontinuiteten i kampen mot nötkreaturstuberkulosen ävensom den risk för förintande av den vinst, som 24 års statens stora kapitalutlägg för detta ändamål berett vårt land, vara så betydande faktorer att räkna med, att den till några tiotusental kronor uppgående kontanta besparingen i realiteten kanske skulle komma att innebära en flerdubbelt större förlust.

Jag är ingalunda så optimistisk som departementschefen, då han säger sig utgå från den säkra förvisningen, att djurägare, som lyckats efter stora ansträngningar och ekonomiska uppoffringar erhålla en reaktionsfri besättning, icke drager sig för den jämförelsevis ringa utgiften för fortsatta kontrollundersökningar. Vi veta alla, att lantbrukaren för närvarande har och säkerligen för en god tid framåt har att motse en svår tid. Liksom statsverket nu i sitt nödläge söker göra besparingar genom att indraga alla utgifter, som icke synas absolut oundgängliga, kommer den i nödläge varande lantbrukaren säkerligen att i många fall anse denna utgift såsom en utgift, möjlig att indraga.

Väl är det så, att en tuberkulosfri ladugårdsbesättning innebär en fördel för ägaren, men största möjliga tuberkulosfrihet är också och i all synnerhet av en oerhörd betydelse för *folkhälsan*, och det är väl snarast ur den synpunkten som staten från början så kraftigt gripit in.

Att en kreatursbesättning visat sig reaktionsfri under två på varandra följande undersökningar lämnar förvisso ingen säkerhet för nyuppträdande tuberkulos inom densamma. Dessvärre har så ofta visat sig vara fallet, och det skulle självfallet vara i hög grad olyckligt, om allvarlig risk skulle uppstå, att en stor del av det vackra arbete, som av staten alltsedan 1898 nedlagts till kreaturstuberkulosens bekämpande, skulle omintetgöras.

Därest återgång till de gamla bestämmelserna ej skedde förrän den 1 juli 1923, torde den av lantbruksstyrelsen beräknade bristen för första halvåret 1923 ej bliva större än att den skulle kunna balanseras till budgetåret 1923—1924.

På grund av vad jag nu anfört och under hänvisning till lantbruksstyrelsens i propositionen anförda kostnadsberäkning anhåller jag vördsamt få hemställa, att riksdagen

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa, det täcktes Kungl. Maj:t vidtaga erforderliga åtgärder för att §§ 1, 2, 6 och 7 i kungörelsen den 25 februari 1919 (nr 133) angående villkoren för erhållande på statens bekostnad av undersökning med tuberkulin av nötkreatur ävensom kungörelsen den 12 februari 1915 (nr 26) angående ersättning till veterinär, som på rekvisition av ladugårdsinnehavare verkställt undersökning med tuberkulin av ladugårdsbesättning, från och med den 1 juli 1923 skola komma att ånyo äga gällande kraft,

dels ock till förekommande och hämmande av tuberkulossjukdomar hos nötkreatur måtte anvisa för budgetåret 1923—1924 ett extra förslagsanslag av 171,000 kronor.

Stockholm den 16 januari 1923.

Axel Wachtmeister.